

*Sygn. akt VIII U 347/15*

**WYROK**  
**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 8 lipca 2015 r.

**Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

**w składzie:**

<b>Przewodniczący:</b>	<b>SSO Joanna Smycz</b>
<b>Protokolant:</b>	<b>Maria Szczęsna</b>

**po rozpoznaniu w dniu** 8 lipca 2015 r. w Gliwicach

**sprawy** H. K. (K.)

**przeciwko** Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

**o** ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

**na skutek odwołania** H. K.

**od decyzji** Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

**z dnia** 28 stycznia 2015 r. **nr** (...) - (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Joanna Smycz

**Transkrypcja uzasadnienia wygłoszonego**

**w dniu 8.7.2015 r. w sprawie VIII U 347/15**

**w zakresie znaczników czasowych 00:12:58 – 00:31:34**

	x_ (...)_VIII_U_347_15_48_ (...)_ (...)_ (...)_ (...)_X.mp4
--	--

\* \* \* \* \* początek tekstu

[**Przewodniczący** 00:00:00.651]

Decyzją z dn...

**UZASADNIENIE**

Decyzją z dnia 28 stycznia 2015 roku (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu H. K. prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa

do bezpłatnego węgla, przysługującego emerytom i rencistom za rok 2015.

W uzasadnieniu odmowy podano, że roszczenie ubezpieczonego o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla zostało zaspokojone przed, przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 6 lipca 2007 roku poprzez doliczenie do podstawowego wymiaru świadczenia pełnej wartości ekwiwalentu. Ubezpieczony wniósł odwołanie od decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do spornego świadczenia. Między innymi powołał się na wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach

w sprawie VIII U 2344/09 z dnia 20 stycznia 2010 za lata 2004, 2005, który zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 6 listopada 2009 roku. ZUS wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Organ rentowy wskazał nadto,

iż prawo ubezpieczonego do spornego ekwiwalentu za poprzednie lata było przedmiotem postępowań sądowych. Sąd ustalił, co następuje. H. K. od 1 lipca 1984 roku jest uprawniony do emerytury górniczej. Przed przejściem na emeryturę ubezpieczony był

w okresie od 1 maja 1968 do 29 maja 1984 pracownikiem (...) w B..

W dniu 7 stycznia 2013 roku, yyy W dniu, przepraszam bardzo. W dniu, yyy, sz W roku 2015. Przepraszam bardzo.

W roku 2015 ubezpieczony złożył wniosek w sprawie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2015. W aktach organu rentowego znajduje się zaświadczenie wystawione przez (...) S. A. w dniu 2 września 2007 roku, iż ubezpieczony, jako emeryt, był uprawniony do 2,5 ton węgla. Powyższy deputat węglowy pobierał do 1994 roku. Zaskarżoną decyzją, ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do spornego ekwiwalentu. Sąd ustalił, iż przedmiotem rozpoznania tutejszego Sądu była kwestia uprawnień ubezpieczonego do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługującego emerytom i rencistom za lata 2003, 2009, za rok 2013, 2014. Wyrokiem tutejszego sądu z dnia 11 lipca 2008 roku, sygnatura VIII U 1050/08, oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji ZUS

z dnia 16 stycznia 2008, odmawiającej ubezpieczonemu prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2003. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 września 2009 roku, sygnatura akt III AUa 3300/08, w którym oddalono apelację ubezpieczonego. Wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 20 stycznia 2010 roku w sprawie VIII U 2344/09 przyznano ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2004, 2005. Na skutek apelacji organu rentowego, wyrok ten został jednak zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 listopada 2010, sygnatura akt III AUa 948/10, którym oddalono odwołanie ubezpieczonego, ubezpieczonego. Kolejno, prawomocnym wyrokiem tutejszego sądu z dnia 11 marca 2011, sygnatura VIII U 147/11, oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji ZUS z dnia 22 grudnia, 10 stycznia 2011, odmawiających mu prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2006, 2007, 2008, 2009. Zaś wyrokiem z dnia 17 lipca 2012, sygnatura VIII U 258/12, oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji ZUS z dnia 19 stycznia 2012, odmawiającej mu prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010, 2011. Kolejnym wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 7 maja 2013, sygnatura akt VIII U 462/13, oddalono odwołanie ubezpieczonego od przyznania ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2012, 2013. Y... I w tej sprawie, yyy... wypowiedział się również Sąd Apelacyjny, który wyrokiem z dnia 11 grudnia 2013 oddalił apelację, oddalił apelację ubezpieczonego w sprawie o sygnaturze III AUa 1868/13. Kolejnym wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 20 maja 2014, sygnatura VIII U 322/14, również oddalono odwołanie, yyy... ubezpieczonego o przyznanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2000, yyy 2014. Wyrok ten stał się, yyy Wyrok ten stał się wyrokiem prawomocnym. Tym samym prawomocnie z przesądzony został brak uprawnień odwołującego do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2003 do 2014. Sąd ustalił nadto, iż z informacji nadesłanych przez Państwową Inspekcję Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w K., wynika, że dnia 13 maja 1995r. do rejestru układów wpisany został jednolity tekst Układu Zbiorowego dla Przedsiębiorstw (...) w B. z dnia 29 września 1992r.. Tekst ten powstał na podstawie artykułu 5 ustawy z dnia 29 września 1994r. o zmianie ustawy Kodeks pracy.

Do tego zostało dołączone porozumienie z dnia 29 listopada 1994r., zawarte w trybie artykułu 241 z punkcikiem 27 kp. o zawieszeniu na okres jednego roku stosowania postanowień powyższego układu w części dotyczącej świadczeń

dla emerytów i rencistów z tytułu deputatu węglowego, określonych w punkcie 8 i 9 załącznika numer 5 do układu. Ponadto do rejestru układu w dniu 14 czerwca 1995r. zostało wpisane porozumienie z dnia 30 grudnia 1994r. o odstąpieniu w trybie artykułu 9 ustęp 3 ustawy z dnia 29 września 1994r. o zmianie ustawy Kodeks pracy od stosowania uprawnień do bezpłatnego, yyy... węgla dla emerytów i rencistów oraz ekwiwalentu za ten węgiel, wynikającego

z rozdziału 4, załącznik numer 32 do UZP dla przemysłu węglowego z dnia 1 lutego 1980r., poczynając od dnia 30 grudnia 1994r. W dniu 25 listopada 1995r. został zawarty protokół dodatkowy numer 5 do (...) dla (...) S. A., zgodnie z którym,

w oparciu o artykuł 44 z punkcikiem 1 [? 00:06:39.325] (...) dla (...) z dnia 21 grudnia 1991r., w związku z zawartym w trybie artykułu 9 ustęp 3 ustawy z 29 września 1994r.

o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw, porozumieniem z dnia 29 listopada 1994r. Podpisany przez strony do zawarcia Zakładowego Układu Zbiorowego o odstąpieniu od stosowania świadczeń, o których mowa w artykule 22 ustęp 2 punkt 1 UZP z dnia 21 grudnia 1991r. W załączniku numer 5 do (...) skreśla się punkt 8 i 9. Protokół obowiązuje od 25 listopada 1995r.. Został zarejestrowany w dniu 9 lutego 1996r. Punkt 8 i 9 dotyczył uprawnień, wymiaru i zasad wydawania bezpłatnego ekwiwalentu dla emerytów i rencistów. Powyższe okoliczności sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego i dodatkowo na podstawie, akt, akt przytoczonych, przytoczonych jak wyżej i wyroków oraz uzasadnień od, od wyroków w sprawie, yyy... w której ubezpieczony występował o ekwiwalent pieniężny z tytułu bezpłatnego węgla deputatowego. Nadto informacje na temat obowiązujących w (...) B. Układów Zbiorowych Pracy, zawieranych porozumień, protokołów dodatkowych oraz ich rejestracji są sądowi znane z urzędu, z uwagi na prowadzone przed tutejszym sądem liczne sprawy o analogicznym stanie faktycznym. Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy, jako kompletny i spójny,

a poprzez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. Sąd zważył,

co następuje. Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należy podnieść, że kwestie uprawnień ubezpieczonego do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w latach 2003-2014 była przedmiotem Sądu Okręgowego w Gliwicach w sprawach o sygnaturze: VIII U 1050/08, VIII U 2344/09, VIII U 147/11, VIII U 258/12, VIII U 462/13, VIII U 322/14. Nadto kwestię ekwiwalentu pieniężnego za rok 2003, za lata 2004-2005 była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawach o sygnaturze: III AUa 3300/08 i III AUa 948/10 oraz III AUa 1868/13. W powyższych sprawach prawomocnie przesądzono, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek pozwalających na przyznanie mu prawa do tego świadczenia. Przyczyny oddalenia odwołania w wymienionych wyżej sprawach zachowują swoją aktualność, także w przedmiotowej sprawie. Podstawę prawną żądania ubezpieczonego stanowi ustawa z dnia 6 lipca 2007 o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych. Przystępując do rozważań na temat prawa do ekwiwalentu pieniężnego, należy przytoczyć istotne dla rozstrzygnięcia sprawy uregulowania zawarte w ustawie. Artykuł 1 ustawy określa zasady i sposób realizacji uprawnień do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, zwanego dalej ekwiwalentem, przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych za okres od 1 stycznia 2002r. do dnia 31 grudnia 2015r.. Artykuł 2 stanowi, że użyte w ustawie określenia oznaczają: 1. osoby uprawnione, emerytów i rencistów mających ustalone prawo do emerytury lub renty, którzy pobierali bezpłatny węgiel w naturze od przedsiębiorstw robót górniczych lub przeszli na emeryturę lub rentę z tytułu przedsiębiorstw oraz wdowy, wdowców i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po byłych pracownikach przedsiębiorstw robót górniczych, uprawnionych do bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991r. i którzy uzyskali emeryturę lub rentę przed dniem 1 stycznia 2007r., a po dniu 31 grudnia 2001r. nie pobierali ekwiwalentu. 2. Przedsiębiorstw robót górniczych, przedsiębiorstwo prowadzone, jako roboty górnicze, pod ziemią, związane z budową, utrzymaniem lub likwidacją zakładu górniczego. W artykule 3 wyłączono z grona uprawnionych osoby, których roszczenia z tytułu prawa do bezpłatnego węgla zostały zaspokojone przed dniem wejścia w życie ustawy. W przypadku, gdy roszczenia, o których mowa w ustępie pierwszym, zostały częściowo zaspokojone, ekwiwalent przysługuje w części niezaspokojonego roszczenia. Artykuł 7 określa zasady realizacji [? 00:10:41.860]prawa. Ekwiwalent wypłaca ZUS, zwany dalej ZUS, zgodnie z harmonogramem, o którym mowa w ustępie siódmym, na wniosek osoby uprawnionej. Wniosek o wypłatę ekwiwalentu zgłoszony po raz pierwszy zawiera: imię i nazwisko osoby uprawnionej, numer PESEL, rodzaj dokumentu, adres zamieszkania, numer świadczenia, nazwę przedsiębiorstwa robót górniczych. Do

wniosku, o którym mowa w ustępie drugim, należy dołączyć dokument potwierdzający uprawnienie do ekwiwalentu, określający jego wysokość oraz oświadczenie osoby uprawnionej

o niepobieraniu w latach 2002-2007 lub za ich część, ekwiwalentu bezpłatnego węgla

w naturze. Reasumując, aby wnioskujący mógł nabyć prawo do ekwiwalentu, na podstawie powołanej ustawy musi wykazać, że: był pracownikiem zakładu robót górniczych, przeszedł na emeryturę lub rentę z tego zakładu albo pobierał ekwiwalent, jako emeryt lub rencista, uzyskał prawo do emerytury lub renty przed dniem 1 stycznia 2007r., jako emeryt bądź rencista był uprawniony do bezpłatnego deputatu węglowego, a uprawnienie do bezpłatnego węgla przysługiwało na podstawie UZP dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991r., prawo do bezpłatnego węgla nie zostało zaspokojone przed dniem wejścia w życie ustawy. Nadto wnioskodawca musi złożyć stosowny dokument potwierdzający prawo do deputatu i złożyć oświadczenie, że z tego prawa nie skorzystał po 2001 roku. Bezsprzeczne w sprawie jest, że H. K. był pracownikiem Przedsiębiorstwa (...) i na emeryturę przeszedł z tego zakładu przed dniem 1 stycznia 2007. (...) B. zostało objęte postanowieniem UZP dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991r., porównaj punkt 21 wykazu, to jest załącznika numer 1, protokołu dodatkowego numer 7 z dnia 21 listopada 1995r. do UZP dla (...) z dnia 21 grudnia 1991r.. Należy podkreślić, że deputat węglowy jest świadczeniem ze stotun..., ze stosunku pracy, a nie z zakresu ubezpieczeń społecznych. Jest to zastępcza forma wynagrodzenia dopuszczalna jedynie z mocy Kodeksu pracy lub układów zbiorowych pracy. Przechodząc do oceny uprawnienia odwołującego do bezpłatnego węgla trzeba podnieść, że ustawa z 6 lipca 2007r. została wydana w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzającego niezgodność

z Konstytucją artykułu 55 ustęp 1 ustawy z 26 listopada 1998 o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnień i zadań gmin górniczych. W części obejmującej zwrot z kopalń całkowicie likwidowanych, to jest wyrok z dnia 12 grudnia 2005r. w sprawie SK 20/04. Ustawa z 6 lipca 2007r. zakresem podmiotowym obejmować winna osoby wymienione

w artykule 55 ustęp 1 ustawy z 26 listopada 1998, to jest osoby uprawnione na podstawie Układu Zbiorowego Pracy do bezpłatnego węgla, które uzyskały emeryturę lub rentę przed 1 stycznia 2007r. Skoro osobą uprawnioną w rozumieniu artykułu 2 ustęp 1 ustawy z 6 lipca 2007 jest emeryt i rencista, wdowa i wdowiec po zmarłym pracowniku przedsiębiorstwa górniczego, uprawniony do bezpłatnego węgla na podstawie UZP z dnia 21 grudnia 1991, należało zbadać, czy emeryci i renciści oraz wdowy i wdowce po zmarłych pracownikach (...) w B., takie uprawnienia posiadali oraz czy zachowali je do czasu przejęcia ich realizacji przez ZUS. W tym miejscu wskazać należy, że w związku z nowelizacją działu 11 Kodeksu pracy, dokonanej ustawą z dnia 29 września 1994r. o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw, zaistniała możliwość utraty przez emerytów i rencistów uprawnienia do deputatu węglowego. Ustawa ta w artykule 9 uregulowała bowiem zasady obowiązywania układów zbiorowych pracy, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy. Przepis ten stanowi, że z upływem 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, to jest z dniem 26 listopada 1995r., tracą moc Układy Zbiorowe Pracy i porozumienia o przystąpieniu do tych układów, zawarte przed tym dniem z zastrzeżeniem ustępu 2 do 7, to jest Układu Zbiorowego z dnia 1 lutego 1980r., na podstawie, którego ubezpieczony otrzymywał 2,5 tony węgla. Do upływu terminu przewidzianego w ustępie 1, strony uprawnione do zawarcia Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy mogą zawrzeć porozumienie o wstąpieniu w prawa i obowiązki stron układu lub porozumienia, o którym mowa w ustępie 1, zawartego po dniu 31 grudnia 1986r., to jest Układu Zbiorowego z 1991r. Do upływu terminu przewidzianego w ustępie pierwszym, strony uprawnione do zawarcia Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy mogą zawrzeć porozumienie o włączeniu uprawnień i świadczeń, określone w układzie lub porozumieniu, o którym mowa w ustępie 1, zawartych przed dniem 1 stycznia 1987 do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy albo od odstąpieniu od stosowania tych uprawnień i świadczeń. Jeżeli w wyniku zawarcia porozumienia zachodzi konieczność zmiany postanowień Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy, zmian tych dokonuje się trybie artykułu 241 z punkcikiem 9 paragraf 1 kp. H. K. był uprawniony do deputatu węglowego na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z dnia 1 lutego 1980r.. W dniu 30 grudnia 1994 zawarto jednak w (...) B. porozumienie, w trybie artykułu 9 ustęp 3 ustawy o zmianie ustawy Kodeks pracy, o odstąpieniu od stosowania uprawnień do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów oraz ekwiwalentu za ten węgiel wynikającego z rozdziału 4, załącznik numer 32 do UZP dla przemysłu węglowego z dnia 1 lutego 1980r. Porozumienie to zostawało..., zostało zarejestrowane w rejestrze układów w dniu 13 maja 1995. W dniu 25 listopada 1995r. został zawarty protokół dodatkowy numer 5 do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy

z dnia 29 września 1992 dla Przedsiębiorstwa (...) S.A., zgodnie z którym w oparciu o artykuł 44 z punkcikiem 1 (...) dla (...) z dnia 21 grudnia 1991,

w brzmieniu ustalonym w paragrafie 1 ustęp 5 protokołu dodatkowego numer 7, odstąpiono od stosowania świadczeń, o których mowa w artykule 22 ustęp 2 punkt 1 UZP z dnia 21 grudnia 1991, skreślonego punktem 8 i 9, w załączniku numer 5.

To porozumienie zostało zgłoszone do PIP i zarejestrowane w dniu 9 lutego 1996. Punkt 8 i 9 (...) dotyczył uprawnień do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów.

Tym samym (...) B. skutecznie odstąpiło od wydawania deputatu węglowego tym emerytom i rencistom, którzy, tak jak ubezpieczony, byli uprawnieni do tego świadczenia na podstawie UZP z dnia 1 lutego 1980. W związku z powyższym należało uznać,

że odwołujący nie jest osobą uprawnioną do bezpłatnego węgla na podstawie UZP dla (...) w rozumieniu artykułu 2 ustęp 1 ustawy z dnia 6 lipca 2007 o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych, a co za tym idzie nie może nabyć prawa do bezpłatnego węgla na tej podstawie. Aktualna pozostaje także ocena Sądu, iż nie można pominąć unormowań wynikających z ustawy z dnia 29 września 1994 o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz

o zmianie niektórych ustaw, skoro dotyczyła między innymi UZP dla (...) z dnia 21 grudnia 1991. Dokonując wykładni pojęcia osoba uprawniona, w rozumieniu ustawy

z dnia 6 lipca 2007, należy wziąć pod uwagę treść UZP obowiązującą w danym przedsiębiorstwie robót górniczych. Skoro pracodawca w sposób skuteczny odstąpił od wydawania ekwiwalentu emerytom i rencistom, nie można tworzyć nowego stanu faktycznego i prawnego na użytek ustawy z dnia 6 lipca 2007, przyjmując treść (...) bez zmian wprowadzonych w sposób zgodny z przepisami. Ustawa z dnia 29 września 1994 nie została zakwestionowana. Wprost przeciwnie, Sąd Najwyższy stwierdził,

że dopiero z datą wejścia w życie tej ustawy istniała możliwość odstąpienia od wydawania emerytom i rencistom deputatów węglowych. W przypadku spraw o deputat węglowy, rozpoznawanych na podstawie artykułu 55 ustęp 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998, również Sądy badały czy byli pracodawcy uprawnionych, nie odstąpili skutecznie od wydawania deputatów węglowych. Wobec skutecznego odstąpienia od wydawania ekwiwalentu węglowego emerytom i rencistom (...) B., bezprzedmiotowe jest badanie czy roszczenie zostało zaspokojone. Mając wszystkie powyższe względy na uwadze, Sąd na mocy artykułu 477 z punkcikiem 14 paragraf 1 kpc orzekł jak w sentencji i odwołanie oddalił.

Przepisywanie.pl SERWER - Automatyzacja Przepisywania Nagrań

**Zatwierdzono transkrypcję dnia 21 lipca 2015 r.**